

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Syntax

Řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Doplňte správně interpunkci ve větách.

Hanka nám navrhla zítra vás vezmu s sebou.
Zítra vás vezmu s sebou navrhla nám Hanka.
Zítra navrhla nám Hanka vás vezmu s sebou.

2. Podtrhněte všechny uvozovací věty.

Odmlčeli se.

„Kde jsou lidé?“ zeptal se malý princ. „V poušti je každý trochu osamělý ...“

„Osamělí jsme i mezi lidmi,“ namítl had.

Malý princ se na něj pozorně zadíval.

„Ty jsi podivné zvíře,“ řekl mu konečně, „tenké jako prst ...“

„Ale jsem mocnější než prst krále,“ připustil had.

Malý princ se usmál: „No, příliš mocný nejsi ... Nemáš ani nohy ... Ani cestovat nemůžeš.“

„Mohu tě unést dál než loď,“ tajemně zasyčel had. Stočil se okolo kotníku malého prince jako zlatý náramek.

„Koho se dotknu, toho vrátím zemi, ze které vyšel,“ dodal ještě. „Ale ty jsi čistý a přicházíš z hvězdy ...“

(Antoine de Saint-Exupéry – Malý princ)

3. Převeďte řeč přímou na nepřímou. Určete druh vzniklé vedlejší věty.

„Kde stojí vlak?“ ptal se kdekdo.

Průvodčí nás vybídl: „Přejděte na druhé nástupiště.“ „Nenastupujte do plných vozů,“ volal, „některé jsou poloprázdné.“ Místní rozhlas hlásil: „Vlak do Brna má dvacetiminutové zpoždění.“ „Vlak bude za chvíli připraven k odjezdu,“ upozornil nás, „proto je čas nastoupit do vozu.“

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Nahradte řeč nepřímou řečí přímou. Pokuste se vytvořit různé vzorce přímé řeči.

Pořadatel oznámil, že začátek koncertu je už v 18 hodin.

.....

Otec mě vybídl, abych šel rychleji.

.....

Jana namítá, že řeka je hluboká a zrádná a že se jí bojí.

.....

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

5. Slovesa v uvozovacích větách nahrad'te synonymy.

Matka řekla: „Uklid' nádobí ze stolu.“

.....

Pavel se zeptal: „Kdo je to?“

.....

„Jano!“ zakřičela.

.....

„Takhle to nestihneme,“ řekl po chvíli.

.....

„Mrzí mě to,“ řekl nakonec.

.....

6. Doplňte přímou řeč k následujícím slovesům a slovním spojením, kterých využijete v uvozovacích větách.

- a) hlesnout
- b) ujmout se slova
- c) procedit mezi zuby
- d) vmísit se do hovoru
- e) vysoukat ze sebe

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

7. V následujícím textu rozpoznajte řeč přímou od nevlastní přímé řeči. Čím se tyto dva druhy řeči od sebe liší?

„Pohnul jsem s ní,“ řekl si stařec nahlas. „Přece jsem s ní pohnul!“
Pocítil opět nával mdloby, ale visel na obrovské rybě, co měl síly. Pohnul jsem s ní, opakoval si v duchu. Možná, že teď s ní převrátím. Táhněte, ruce! Držte, nohy! Hlavo, vydrž! Udělej mi to k vůli! Nikdy jsi mě nezklamala. Tentokrát ji převrátím na bok! Když však sebral všechny síly a když se do toho opřel o hodně dřív, než ryba proplula kolem člunu, a táhl, div mu svaly nepraskly, ryba se dala o něco strhnout, ale pak vyrovнала a plula pryč. „Rybo,“ oslovil ji stařec. „Rybo, vždyť stejně umřeš. Musíš přitom zabít i mě?“

(Ernest Hemingway – Stařec a moře)

.....
.....
.....
.....
.....

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod